

R O Z S U D O K

V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Judity Kokolevskej, v právnej veci žalobcu: **ENERGO TRADE, s.r.o.**, Ul. 29. augusta č. 5, Bratislava, IČO: 36 496 570, zastúpený: Advokátska kancelária VALAŠIK & PARTNERS, s.r.o., so sídlom: ul. 29. augusta 5, Bratislava, IČO: 35 947 381, v mene ktorej konal JUDr. Matej Valašik, proti žalovanému: **Slovenská inšpekcia životného prostredia, ústredie**, útvar inšpekcie ochrany prírody a krajiny, Karloveská 2, Bratislava, zastúpený: doc. JUDr. Ľubomír Fogaš, CSc., advokát, Kýčerského 5, Bratislava, **o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.: 3397000111/656-1724/05/2011/Ant zo dňa 21.01.2011**, v spojení s prvostupňovým rozhodnutím č.: 33 975 044 07/6752-38917/Ves zo dňa 19.12.2007, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15.05.2013, č. k. 2S/37/2009-122, jednomyselne, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 15. mája 2013, č. k. 2S/37/2009-122, **m e n í t a k , ž e ž a l o b u z a m i e t a .**

Účastníkom náhradu trov konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodnutie žalovaného zo dňa 21.01.2011, č. 3397000111/656-1724/25/2011/Ant a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu - Slovenskej inšpekcie životného prostredia - Inšpektorátu životného prostredia Košice, odboru inšpekcie ochrany prírody a krajiny (ďalej len IŽP Košice) zo dňa 19.12.2007, č. 33 975 044 07/6752-38917/Ves, ako aj rozhodnutie (list) prvostupňového správneho orgánu zo dňa 27.02.2008, č. 3257-7450/25/2008/Lív zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len OSP) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 66 € a trov právneho zastúpenia vo výške 617,49 €.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že IŽP Košice rozhodnutím zo dňa 19.12.2007 č. 33 975 044 07/6752-38917/Ves *uložil žalobcovi pokutu podľa § 90 ods. 3 písm. m) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej zákon č. 543/2002 Z. z.) vo výške 500 000 Sk*, keď mal za preukázané, že žalobca *bez súhlasu orgánu ochrany prírody objednal výrub drevín na základe ktorého bolo v období od prvej polovice augusta 2006 do 06.10.2006 na území s prvým stupňom územnej ochrany vyrúbaných 273 ks drevín tvoriacich súčasť brehového porastu pri vodnom toku Topľa*. Žalovaný preskúmaným rozhodnutím prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

Krajský súd poukázal na to, že v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. súhlas na výrub stromov nepotrebuje správca vodného toku – Slovenský vodohospodársky podnik (ďalej len „SVP“), ktorému také oprávnenie vyplýva z § 49 ods. 1 písm. b) zákona o vodách a ktorý je povinný výrub iba oznámiť orgánu ochrany prírody najmenej 15 dní pred plánovaným výrubom; túto povinnosť si správca vodného toku splnil listom č. 1455/2006/44210 zo 17.07.2006. Podľa názoru súdu sa týmto oznámením stal výrub legálnym, pričom orgán ochrany prírody neurčil podrobnejšie podmienky uskutočnenia výrubu, ani ho nezakázal.

Pri riešení spornej otázky, či žalobca, ktorý nie je správcou vodných tokov (ďalej len „správca“) a výrub iba realizuje priamo pre správcu, súhlas na výrub potrebuje alebo nie, krajský súd ustálil, že súhlas sa nevyžaduje v prípadoch výrubu, ak oprávnenie alebo povinnosť výrubu vyplývajú z osobitného predpisu. Vzhľadom na to, že SVP, ktorý výrub stromov prvotne objednal a ani žalobca, ktorý túto činnosť ďalej objednal u spoločnosti RAREX, s.r.o., nemohli porušiť povinnosti stanovené zákonom č. 543/2002 Z. z., pričom išlo o výkon povinnosti, ktorú ukladá zákon o vodách. Táto skutočnosť sama o sebe vylučuje v právnom štáte porušenie povinnosti stanovenej zákonom č. 543/2002 Z. z. Tomuto záveru podľa názoru krajského súdu nasvedčuje i to, že musí byť rozdiel v prípade, ak by žalobca realizoval výrub sám pre seba a prípadom, keď realizuje výrub pre SVP. Z rámcovej zmluvy z 11.07.2006 vyplýva, že výrub objednal priamo SVP a preto treba na vec hľadiť tak, akoby výrub realizoval samotný SVP. Pokiaľ zákon ustanovuje, že súhlas na výrub drevín sa u SVP nevyžaduje, potom žalobca nepotreboval súhlas, ak výrub realizoval pre SVP. Podľa názoru krajského súdu správne orgány postupovali pri aplikácii zákona o vodách a zákona o ochrane prírody a krajiny príliš formalisticky, keď tvrdia, že zákonnú výnimku - oprávnenie alebo povinnosť realizovať výrub drevín bez súhlasu príslušného správneho orgánu ochrany prírody – má len Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. ako správca pri správe vodného toku. Podľa krajského súdu správne orgány vec nesprávne právne posúdili, keď neakceptovali tú skutočnosť, že žalobca (neskôr aj RAREX s.r.o., a drobní živnostníci) realizoval výrub pre SVP (a nie pre seba) na základe uzatvorenej Rámcovej zmluvy z 11.07.2006, č. C3f/44/06/06 (a ďalších dielčích objednávok), preto na vec je potrebné hľadiť tak, akoby výrub realizoval samotný SVP. Žalobca preto súhlas na výrub nepotreboval. Krajský súd, poukazujúc na článok VII ods. 2 Rámcovej zmluvy mal za to, že konaním žalobcu vznikli práva a povinnosti priamo SVP a to vrátane zodpovednosti za škodu. Rovnako považoval postup žalobcu za súladný s Rámcovou zmluvou aj vo veci realizácie výrubu inými osobami než samotným žalobcom. Právne irelevantné bolo podľa krajského súdu tvrdenie žalovaného, že žalobca žiadal o povolenie výrubu pre seba už 11.04.2006 a teda, že musel vedieť o svojej povinnosti požiadať o povolenie výrubu, keďže v rámcovej zmluve bolo jednoznačne vymedzené, že žalobca koná pre SVP, ktorý súhlas nepotreboval. Záver krajského súdu neovplyvnil ani ďalší argument žalovaného, že Krajská prokuratúra v Košiciach, listom č. 1/1, Spr 131/08 zo dňa 04.12.2008 odložila žalobcov podnet potom, čo vo veci nezistila žiadne pochybenia ohľadne zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného.

Rozsudok napadol žalovaný včas podaným odvolaním. Poukázal na to, že podľa § 47 ods. 4 písm. d/ zákona č. 543/2002 Z. z. a § 49 ods. 1 písm. b/ zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vodách“) *sa zákonná výnimka vzťahuje len na správcu vodného toku (SVP), pričom táto výnimka je stanovená predpisom verejného práva a má kogentnú povahu a nie je možné preniesť ju na tretí subjekt*, a to ani na základe prípadného prejavu vôle zmluvných strán. Žalobca sa protiprávneho konania dopustil tým, že si objednal výrub drevín bez súhlasu príslušného orgánu ochrany prírody, pričom o tejto povinnosti žalobca vedieť mal a mohol už z predchádzajúceho správneho konania a to z výzvy Obvodného úradu životného prostredia v Bardejove zo dňa 27.04.2006 (č. ŽP-4/2006/00383-0002-Ný) o doplnenie žalobcovej žiadosti o povolenie k realizácii výrubu drevín.

Podľa žalovaného krajský súd v konaní nesprávne postupoval, keď ignoroval ustanovenia § 54 ods. 2, § 51 ods. 1 ako aj § 25 ods. 1 až 5 a § 24 ods. 2 správneho poriadku, a uložil mu uznesením č. k. 2S 37/2009-78 zo dňa 25.10.2010 aby doručil žalobcovi prvostupňové rozhodnutie zo dňa 19.12.2007. Bol toho názoru, že v danom prípade boli pre doručovanie (prvostupňového rozhodnutia) náhradným spôsobom splnené všetky zákonné podmienky. Zdôraznil, že žalobca odvolanie voči uvedenému rozhodnutiu podal oneskorene potom, čo nevyčerpal lehotu na riadny opravný prostriedok, ktorý mu v zmysle správneho poriadku prináležal a preto mal krajský súd konanie zastaviť z titulu oneskorene podanej žaloby. Postup krajského súdu považuje za zmätočný a rozhodnutie za nepreskúmateľné a arbitrárne. Preto žiada odvolací súd aby napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu zamietne resp. rozsudok zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná mu trovy odvolacieho konania za právne zastupovanie.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru,

že odvolanie žalovaného je dôvodné. Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený 27. januára 2016 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

V preskúmvanej veci bolo potrebné vychádzať z § 249 ods. 2 OSP, podľa ktorého pre súd je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu (§ 250i ods. 1 OSP).

Prvostupňový správny orgán rozhodnutím č. 33 975 044 07/6752-38917/Ves zo dňa 19.12.2007 uložil žalobcovi pokutu podľa § 90 ods. 3 písm. m) zákona č. 543/2002 Z. z. vo výške 500 000 Sk za to, že bez súhlasu orgánu ochrany prírody objednal výrub drevín pri vodnom toku Topľa, ktorý bol vykonaný v období od prvej polovice augusta 2006 do 06.10.2006 na území s prvým stupňom územnej ochrany.

Odvolanie žalobcu žalovaný vyhodnotil ako oneskorene podané, čo mu oznámil listom č. 3257-7450/25/2008/Lív zo dňa 27.02.2008. Po realizácii povinnosti doručiť prvostupňové rozhodnutie zo dňa 19.12.2007 č. 33 975 044 07/6752-38917/Ves, uloženej uznesením krajského súdu zo dňa 25.10.2010 o doručení, žalovaný druhé odvolanie zo dňa 09.12.2010 preskúmvaným rozhodnutím zo dňa 21.01.2011, zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. V dôvodoch svojho rozhodnutia však poukázal na to, že odvolanie bolo podané oneskorene.

Z obsahu administratívneho spisu odvolací súd zistil, že právnemu zástupcovi žalobcu (advokátskej kancelárii) bolo prvostupňové rozhodnutie doručované prostredníctvom pošty v dňoch 21.12.2007 a 27.12.2007, pričom splnomocnenec právneho zástupcu žalobcu ho prevzal ako zásielku uloženú na pošte dňa 08.01.2008.

Právnym zástupcom žalobcu je advokátska kancelária, teda právnická osoba, na doručovanie v správnom konaní bolo preto potrebné aplikovať ustanovenie § 24 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok.

Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. písomnosti určené do vlastných rúk *adresované orgánom a právnickým osobám sa doručujú ich zamestnancom povereným*

prijímať písomnosti. Ak nie je určený zamestnanec na prijímanie písomností, doručí sa písomnosť určená do vlastných rúk tomu, kto je oprávnený za orgán alebo právnickú osobu konať.

Podľa § 25 ods. 2 Správneho poriadku ak nemožno doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu, ktorú uviedla alebo je známa, ani na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je správne orgánu známa, písomnosť sa považuje *po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky* správne orgánu za doručenú, a to aj vtedy, ak ten, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, sa o tom nedozvie.

Žalobca krajskému súdu predložil dôkaz o tom, že v čase doručovania rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu zamestnankyňa, poverená preberaním písomností ako aj konatelia spoločnosti čerпали dovolenku. V takom prípade by podľa názoru odvolacieho súdu mohlo dôjsť k doručeniu v zmysle § 25 ods. 2 Správneho poriadku dňom vrátenia nedoručenej zásielky správne orgánu. K vráteniu zásielky nedošlo, keďže zástupca žalobcu si zásielku prevzal na pošte dňa 08.01.2008, ktorý treba považovať za deň doručenia prvostupňového správneho rozhodnutia. Odvolanie, podané dňa 17.01.2008, bolo preto podané včas.

Odvolací súd poukazuje na to, že z petitu žaloby zo dňa 20.02.2009 vyplývalo, že žalobca sa domáhal zrušenia prvostupňového administratívneho rozhodnutia. Krajský súd uložil prvostupňovému správne orgánu povinnosť doručiť jeho rozhodnutie (znovu), aplikujúc ustanovenie § 250b ods. 2 O.s.p. Žalovaný odvolanie proti nemu vyhodnotil v merite veci a rozhodol preskúmaným rozhodnutím, ktorého zrušenia sa žalobca domáhal v tom istom súdnom konaní pred krajským súdom rozšírením žaloby podaním zo dňa 30.3.2011 (č. 1. 88). V dôsledku toho sa súd následne zaoberal žalobou proti rozhodnutiu správneho orgánu 2. stupňa v konaní podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. (platný právny stav ku 19.12.2007) tento zákon upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, ako aj práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane prírody a krajiny s cieľom prispieť k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, utvárať podmienky na trvalé udržiavanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu

prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a na dosiahnutie a udržanie ekologickej stability.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. každý je povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrozovaním, poškodzovaním a ničením a starať sa podľa svojich možností o jej zložky a prvky na účel ich zachovania a ochrany, zlepšovania stavu životného prostredia a vytvárania a udržiavania územného systému ekologickej stability.

Podľa § 47 ods. 3 prvá veta zákona č. 543/2002 Z. z. na výrub dreviny sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 47 ods. 4 písm. d) cit. zákona sa súhlas na výrub dreviny nevyžaduje, ak oprávnenie alebo povinnosť výrubu vyplýva z osobitných predpisov.

Súhlas na výrub drevín nepotrebuje správca vodného toku (SVP) a to na základe zákonnej výnimky podľa § 47 ods. 4 písm. d/ zákona č. 543/2002 Z. z., nakoľko mu oprávnenie alebo povinnosť výrubu vyplýva z osobitného predpisu, ktorým je zákon o vodách (§ 49 ods. 1 písm. b/).

Správu vodných tokov podľa § 48 ods. 2 písm. a) zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách vykoná správca vodohospodársky významných vodných tokov, ktorým je *štátna odborná organizácia* ministerstva životného prostredia SR. Uvedenou organizáciou je Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik, Žilina, ktorý vykonáva správu vodných tokov a povodí na Slovensku.

Správa vodných tokov podľa § 48 ods. 3 písm. c) zákona o vodách zahŕňa udržiavanie alebo odstraňovanie brehových porastov vo vodných tokoch, na pobrežných pozemkoch, prípadne v zátopových územiach tak, aby sa nestali prekážkou odtoku vody pri povodniach a podľa možnosti zachovali prírodné podmienky.

Z uvedených ustanovení vyplýva, že Slovenský vodohospodársky podnik (SVP) je štátna odborná organizácia, u ktorej zákonodarca predpokladá odbornosť aj z hľadiska posúdenia potreby a realizácie výrubu s odbornou starostlivosťou pri ochrane prírody a krajiny. Taká odbornosť však nie je predpokladaná u ostatných subjektov, či už fyzických alebo právnických osôb, ktoré musia o povolenie výrubu požiadať vždy.

Podľa § 90 ods. 3 písm. m) zákona č. 543/2002 Z. z. pokutu do 1 000 000 Sk a prepadnutie veci môže orgán ochrany prírody uložiť podnikateľovi alebo právnickej osobe, ktorá sa dopustí protiprávneho konania tým, že vyrúbe, objedná výrub alebo dá pokyn na výrub dreviny (§ 47 ods. 3) alebo chráneného stromu (§ 49 ods. 3) alebo ho ošetrí (§ 49 ods. 3) bez súhlasu orgánu ochrany prírody.

Krajský súd v napadnutom rozhodnutí správne ustálil, že skutkový stav medzi účastníkmi nebol sporný. Spornou ostala otázka, či žalobca, ktorý nie je správcom vodných tokov, potrebuje alebo nepotrebuje súhlas na výrub drevín, ak uzavrie rámcovú zmluvu so správcom vodných tokov, ktorý požíva výnimku zo súhlasu orgánu ochrany prírody.

Pokiaľ žalovaný poukázal na neopodstatnenosť argumentácie žalobcu, že súhlas nepotreboval, lebo vykonával výrub porastov pre správcu vodného toku, ktorý súhlas nepotrebuje, a považoval ju za odporujúcu kogentným ustanoveniam citovaných noriem, odvolací súd sa s týmto názorom žalovaného stotožnil.

Z Rámцovej zmluvy č. C3f/44/06/06, uzavretej dňa 11.07.2006 medzi SVP a žalobcom vyplýva, že dohodnutý výrub žalobca vykoná *vlastnými pracovníkmi* (čl. III a IV bod 1 a 3 zmluvy). Vzhľadom na tieto ustanovenia Rámцovej zmluvy je z hľadiska posúdenia subjektu, ktorý je zodpovedný za výrub, nepodstatná okolnosť, že na realizáciu výrubu žalobca následne uzavrel zmluvu so spoločnosťou RAREX, s.r.o.

Z obsahu „Zmluvy o spolupráci“ (ďalej len zmluva) uzatvorenej dňa 22.08.2006 konateľmi žalobcu a spoločnosťou RAREX, s.r.o. vyplýva, že žalobca je objednávateľom výrubu drevín, hoci vedel, že nedisponuje súhlasom orgánu ochrany prírody na výrub drevín. Podľa Čl. I ods. 6) zmluvy uvedený výrub objednával *vo svojom mene a pre seba, nie pre SVP*. Žalovaný správne poukázal na naplnenie skutkovej podstaty žalobcom, pretože podľa znenia ustanovenia § 90 ods. 3 písm. m) zákona č. 543/2002 Z. z., pokutu možno uložiť aj tomu, kto výrub objedná alebo dá na neho pokyn bez súhlasu orgánu ochrany prírody.

To, že žalobca o svojej povinnosti obstarat' si na výrub drevín súhlas orgánu ochrany prírody vedel, vyplýva aj z výzvy Obvodného úradu životného prostredia

v Bardejove zo dňa 27.04.2006 (správny orgán - OÚŽP Bardejov konanie v danej veci zastavil dňa 17.05.2006 pre neodstránenie väd podania). O tejto skutočnosti bol žalobca informovaný. To napokon vyplýva aj z Rámcovej zmluvy (Čl. IV.), kde SVP upozornil žalobcu na podmienky možného výrubu drevín a to v tom zmysle, že žalobca si zabezpečí potrebné náležitosti jednotlivých právnych úkonov potrebných k realizácii predmetných prác.

Z oprávnení správcu vodného toku pri správe vodných tokov vyplýva, že tento je okrem iného oprávnený v záujme starostlivosti o koryto odstraňovať alebo novo vysádzať stromy a kry na pobrežných pozemkoch (§ 49 ods. 1 písm. b/ zákona o vodách). Nie je sporné, že SVP má zákonnú výnimku a že nepotrebuje súhlas orgánu ochrany prírody na výrub dreviny. Táto zákonná výnimka sa vzťahuje len na SVP a teda na prípady, keď výrub realizuje samotný SVP, prostredníctvom svojich zamestnancov. Pokiaľ výrub realizuje iná osoba ako SVP, taká osoba podľa § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. potrebuje súhlas orgánu ochrany prírody vždy, bez ohľadu na to, že výrub realizuje na základe zmluvy pre SVP.

SVP bol povinný výrub len písomne oznámiť orgánu prírody najmenej 15 dní pred uskutočnením výrubu. Oznamovaciu povinnosť si SVP splnil listom č. 1455/2006/44210 zo dňa 17.07.2006 oznámením o výrube poddodávkou. Keďže SVP svoju povinnosť na úseku ochrany prírody a krajiny v zmysle § 90 a nasl. zákona č. 543/2002 Z. z. neporušil, nemôže byť ani zodpovedný za skúmaný správny delikt.

Splnenie si oznamovacej povinnosti zo strany SVP nezbavilo žalobcu povinnosti požiadať o súhlas k výrubu v súlade s § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z.. Iný postup je obchádzaním zákona.

Je potrebné zdôrazniť, že uzatvorením Rámcovej zmluvy s SVP žalobca nenadobudol oprávnenia SVP a bol sám povinný vyžiadať si na jej základe súhlas na výrub drevín.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že námietky žalovaného sú opodstatnené a že rozhodnutie a postup správneho orgánu v medziach žaloby sú v súlade so zákonom, preto rozsudok krajského súdu zmenil a žalobu zamietol (§ 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 220 a § 250j ods. 1 O.s.p.).

O náhrade trov odvolacieho konania súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 OSP, lebo žalobca nemal v konaní úspech a žalovaný nemá na ich náhradu nárok zo zákona.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku **nie je** prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 27. januára 2016

JUDr. Viera Nevedelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová